

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SHSZ

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostopna petlinna vrsta mal
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, posilna 16
po Din. 3.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izbija vsak dan izven
redne plače in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
ko opisi se ne vračajo; neizpolnena pisma se ne
sprejemajo. Uredn. in št. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 na naročnino in št. 346 na oglas.
Zagreb 39. 011. Ljubljana 7563, prebranje in duna. 24.797.

Uradni cinizem.

Imeli smo že priliko žigosati kulturne in pravne ustavne nedostojno dejstvo, da se je ministrski svet SHS sam proglasil za vrhovni volivni odbor radikalne stranke. Tega nikjer ni na celem svetu, izvenšči morebiti anarhično Kitajsko, da bi se kakšna stranka posluževala v svoje volivne namene kar ministrskega kabineta, kateri je od kralja imenovan zato, da nepristransko vodi državne posle. Ustava čisto jasno določuje delokrog ministrskega sveta in med temi posli nikjer ne navaja opravljanja kakšne strankarske službe, najmanj pa še vodstva političnih in volivnih poslov kakšne stranke in ofielno ura lno agitacijo zanjo. Vlada je za vse stranke, in volitve jo zadevajo le v toliko, da mora paziti nad objektivnim izvajanjem določb splošnega volivnega zakona. Kakšni stranki pripadajo ministri, to je njihova čisto zasebna zadeva. Ako hoče kdo od njih za svojo stranko agitirati, ima kot parlamentarec ali pa kot navaden državljani pravico in možnost govoriti na volivnih shodih kakor vsi drugi ljudje in mora za tisti čas sleči ministra, da ne bi izgledalo, da polaga na tehtnico svojo uradno avtoriteto v prilog stranki ter tako izjavi pritisk na volivce in kompromitira svojo službeno dolžnost, katera mu nalaga najstrožjo nepristranost.

Pri nas pa ni tako. Pa naj bi ministri govorili in agitirali, kakor jim drago, ter naročali v svojo varnost še orožnike in angažirali zase okrajne glavarje — saj smo se že marsičesa navadili pod tem režimom! Nikakor pa ne gre, da se na stroške davkoplačevalcev naročajo banketi ter se nanje uradno vabijo župani, da se na tak način kupujejo za radikalno stranko glasovi z vinom in tortami. To se je zgodilo te dni na Gorenjskem, koder se zdaj vozi od kraja do kraja minister brez portfelja Niko Župančič. On naj gosti ljudi na račun radikalnega fonda, če hoče, ne pa na stroške naših občin! Tak način volivne agitacije je brezprimerna svinjarija, da se zelo milo izrazimo. Te metode se morebiti morejo prenašati v Makedoniji, v Sloveniji pa jih ne bomo trpeli. Zato pozivljamo gospoda »Landsmannministra« Župančiča, da občinam stroške za radikalne volivne bankete povrne iz svojega ali pa iz radikalnega volivnega fonda, kajti naše občine spričo mižerije našega javnega gospodarstva še za svoje reveže nimajo kredita, ne pa da bi še futrale ministre in njihove agitatorje ter podrepnike.

Naše ljudstvo pa ima na tem kričečem zgledu priliko spoznati vso globino moralne propalosti sedanje radikalne vlade in stranke. Iz tega se lahko vidi, v kakšne namene se pod radikalnim režimom trošijo javni denarji. Za slovensko univerzo, za ljudske šole, za bolnice, za naše kmetištvo ni denarja, za bankete in za agitacijo ter za razne liste v svrhu korumpiranja našega javnega življenja pa ga je v obilici.

Te ljudi bo treba 18. marca temeljito poučiti, da v Sloveniji ni mesta zanje. Mi bomo volili poštene javne delavce, ne pa belgrajskih radikalnih kričarjev in njihovih uslužbencev.

Ugoden vtis Benešovega ekspezeja.

Budimpešta, 31. januarja. (Izv.) V zbornici je danes govoril tudi ogrski minister zunanjih zadev, ki je izjavil z ozirom Benešov govor ujanje na postavke ugodnejše in pomirljivejše atmosfere: »Mi nikogar ne izzivamo,« je rekel minister, »pa se tudi ne damo od nikogar izzivati, ker zasledujemo politiko miru.«

BODOČNOST TRSTA...

Trst, 31. januarja. (Izv.) Razne monakovske trditve so svoje blagovne pošiljave preko Trsta ustavile. Vlada bo intervenirala v Berlinu in v Monakovem.

MORILEC NARUTOWICZA USTRELJEN.

Varšava, 31. januarja. (Izv.) Morilec predsednika Narutowicza je bil danes justificiran.

Kongres neodvisne radikalne stranke.

ODLOČILNA IZJAVA PROTIČA ZA SPORAZUM S HRVATI IN SLOVENCIN
PROTI VELIKI SRBIJI.

Belgrad, 31. januarja. (Izvirno) Danes se je vršil kongres neodvisne radikalne stranke. V hotelu »Slavija« so se zbrali množični delegati iz vseh pokrajin. Posebno obilno je bila zastopana Južna Srbija in Vojvodina, navzoči pa so bili tudi delegati iz Hrvatske in Bosne. Dvorana je bila nabito polna. Kongres je otvoril Stojan Protič, ki je v dolgem govoru razložil svojo politiko, odkar je prekinil zvezo z Nikolo Pašićem in radikalnim klubom. Dotaknil se je znanega komunikeja radikalne stranke, ki je povzročil, da se je razcepila radikalna stranka in da je bil sklican današnji kongres. Protič je nadalje razložil svoje sedanje politično delovanje in omenil, da mu je danes glavni odbor radikalne stranke sporočil, da nima ničesar proti temu, da bi bil on (Protič) nosilec kandidatne liste v kruševackem okrožju. Nesoglasja med Pašićem in Protičem so se pričela radi vidovdanske ustave. Vse zlo, ves nered in vsa sedanja korupcija je posledica te ustave. Ustava je tako gnala, da nas sramoti pred vsem zunanjim svetom. Protič je nato razložil, kako je bila ustava sprejeta in povdaril, da je treba to ustavo čimprej spremeniti, ker ni dovolj liberalna in demokratična in ker popolnoma onemogoča sporazum s Hrvati in Slovenci. Ako se ustava ne spremeni, pomeni to, da hočejo iz naše države napraviti Veliko Srbijo, Hrvate in Slovence pa pustiti na strani, da pridejo pod intereso sfero naših sovražnikov. Današnji svetovni položaj popolnoma izključuje Veliko Srbijo, zato je treba za vsako ceno sporazuma s Hrvati in Slovenci. Protič je nadalje govoril o centralizmu in povdaril,

da se njegove posledice maščujejo že danes in postajajo vsak dan hujše. Če se hoče čuvati centralizem, je treba, da se vsi Srbi pretvorijo v orožnike in ga čuvajo.

Če radikalna stranka zavrača revizijo ustave, potem si že danes določa v parlamentu mesto edinole poleg Svetozarja Pribičevića, ker so vse druge politične stranke za revizijo ustave. Glavni odbor radikalne stranke postavlja po vseh krajih kandidate, katerih ljudstvo noče. Končno je Protič naglasil, da tudi topot nudi pravim radikalom sporazum, ker pa je to nemogoče, bo nastopil samostojno s svojimi kandidati.

Govoru Stojana Protiča je sledilo živahno, dolgotrajno pritrjevanje. Govorilo je nato več delegatov, ki so poročali o razpoloženju v posameznih krajih. Na popoldanskem zborovanju je poleg drugih delegatov govoril tudi dr. Momčilo Ivanič, ki je predlagal, naj se prične proti Pašiću borba in naj se povsodi, kjer kandidira Pašićeva radikalna stranka, postavijo protikandidate.

Soglasno je bila sprejeta sledeča resolucija: Pokrajinska skupščina neodvisne radikalne stranke dne 31. januarja je po končanih govorih Stojana Protiča in ostalih delegatov sklenila 1. da začasni odbor s Stojanom Protičem na čelu vodi do volitev vse strankine posle, 2. da gredo neodvisni radikali pri volitvah z narodno radikalno stranko samo tam, kjer je mogoče. Svoje liste postavijo sporazumno s Stojanom Protičem in začasnim odborom, 3. Stojan Protič in začasni odbor se pooblašata, da po potrebi izdaja volivni oklic.

V začasnem odboru so tudi delegati iz Sombora, Srema, Banata, Južne Srbije in Zagreba.

Boj zoper nove občinske davke v Mariboru.

ZUPAN SE SKLICUJE NESKLEPČNE SEJE.

Maribor, 31. jan. (Izv.) Župan Viktor Grčar je za nočjo ponovno sklical sejo občinskega sveta. Kmalu po pol osmih otvori župan sejo. Člani kluba občinskih svetnikov SLS Lorber, Filipčič, Veronek in Žebot zapuste sejo dvorano. Od SLS ostaneta samo dr. Jerovšek in dr. Leskovar. Od NSS ni bilo nikogar. Občinski svetniki JDS so bili zbrani polnoštevilno. Župan hoče odrediti glasovanje o proračunu in izjavlja, da je bila zadnja seja radi 1 glasu premalo, neveljavna. Zato je sklical ponovno sejo, da se glasuje o proračunu. Župan hoče konstatirati sklepčnost in pravi, da je navzočih dovolj občinskih svetnikov. Dr. Jerovšek ugovarja, da glasom poslovnika današnja seja ni sklepčna. Župan trdi, da je seja sklepčna. Dr. Jerovšek poučuje župana, da §§ 45 in 49 občinskega reda govorita drugače. Nato začne župan med splošno pozornostjo študi-

rati občinski poslovnik in občinski red. Šele nato izjavi, da morate biti navzoči dve tretjini občinskih svetnikov. Župan ugotavlja, da je navzočih 25 od 38 občinskih svetnikov. (Veljavnost dveh občinskih svetnikov je še negotovna.) Večina je temu pritrjevala. Dr. Jerovšek nato izjavi: »Da ne boste imeli težav pri računanju, koliko znašate dve tretjini od 38, zapustite sejo in tako vas ostane samo 24. Sklepajte se to večino, ako jo imate, dalje.« Nato zapusti dr. Jerovšek posvetovalnico. Od SLS ostane samo še dr. Leskovar. Preden je dr. Jerovšek odšel, je zagrabil za svoj klobuk najmlajši občinski svetnik dr. Mulley (JDS) in zapustil posvetovalnico. — Nato se je koalicija socialnih demokratov in JDS hočeš nočeš tudi morala raziti in Maribor je še do danes brez proračuna in brez nameranih novih občinskih davkov.

Nova vojna na vidiku.

Carigrad, 31. jan. (Izv.) Tukaj prevladuje mnenje, da utegne biti posledica neuspelše konference v Lausanni nova vojna. Turške čete se koncentrirajo pri Čanaku in pri Izmidu. Ako pride do novih sovražnosti, bi se moral general Harrington boriti na 4 strani. Angleži menijo, da je sedanje stanje vseeno nevzdržno, čeprav vojna ne izbruhne takoj.

Lausanne, 31. jan. (Izv.) Turška delegacija je izjavila, da mnogo točk njej predloženega načrta mirovne pogodbe sploh ni prišlo v razpravo ne v komisijah, ne v podkomisijah. Turški delegatje bodo predložili baje svoj lasten načrt.

Lausanne, 31. j-n. (Izv.) Na današnji seji orientalske konference je turški delegat izmet paša zahteval rok 8 dni za proučevanje mirovne pogodbe. Lord Curzon je nastopil proti dovolitvi roka. Končno je bilo sklenjeno, da se počaka do redelje zvečer.

DEMONSTRACIJE V TOKIJU.

Hamburg, 31. jan. (Izv.) V Tokiju je nad 30 japonskih strokovnih organizacij demonstriralo pred francoskim konzulatom zaradi zasedbe portugalskega ozemlja.

RADIČ SE NE BO VEZAL.

Zagreb, 31. jan. (Izv.) Danes se je vršila seja glavnega odbora Radičeve stranke, na kateri je bilo sklenjeno, da stranka nastopi samostojno tudi v Bosni, Hercegovini in Vojvodini. Hrvatska težaška stranka v Bosni ne bo nastopila samostojno, ampak bodo njeni kandidati kandidirali na Radičevi listi. V Vojvodini, v Sremu in v Hercegovini bo nosilec liste Stjepan Radič, v Bosni pa podpredsednik Radičeve stranke Predavec.

SARBSKA REPUBLIKANSKA STRANKA.

Belgrad, 31. jan. (Izv.) Glavni odbor srbske republikanske stranke je imel nočjo od 6. do 9. ure sejo, na kateri so poročali delegati iz posameznih krajev o položaju za stranko. Ugotovilo se je, da so šanse za stranko povsod ugodne, posebno pa v Južni Srbiji in Crni Gori. Jaša Prodanović bo kandidiral v vranjskem in skopljskem volivnem okrožju.

ČIČERIN V BERLINU.

Berlin, 31. jan. (Izv.) Čičerin pride v soboto v Berlin, kjer se bo mudil dva do tri tedne.

Dr. Jakob Mohorič:

SLS in uradništvo.

Uradniška beda postaja ljudski problem. Naše ljudstvo dobro razume, da je zagotovljen življenjski obstoj uradništva predpogoj poštene uprave. Sila kola lomi. Če v nujni sili sme človek toliko vzeti, da si reši življenje, ne da bi zakrivil tatvino, potem je jasno, da v nujni sili ni sredstva zoper podkupovanje in podobne uradniške zlorabe. Pri narodu s tako visoko razvitim čutom za pošteno upravo, kakor ga imamo Slovenci, je zahteva po odpravi uradniške bede tako eminentno ljudska zadeva, da jo stranka, ki je danes edina pooblaščen nositeljica in tolmačica naše slovenske misli, mora med prvimi napisati na svoj prapor.

Uradništvo in ljudstvo ima pri nas za seboj prehod iz ustavne v parlamentarno monarhijo. Prof. dr. Jul. Hatschek pravi v svojem »pravu moderne monarhije«: »Nezavisno uradništvo s krepko hrbtnico proti parlamentarnemu gospodstvu je za parlamentarno monarhijo prilično, pravica do uradnega mesta ali do državne službe se vsled tega tukaj ne priznava. Ravno tako malo v absolutni monarhiji; tukaj se hoče volja absolutnega vladarja vselej uveljaviti, pravica do uradnega mesta se ne priznava, ravno tako malo kakor v Angliji (glej Korcanov I. str. 415). Konstitucionalna monarhija, zlasti nemška, je od nekdaj delala na to, da se pritegne svoje nezavisnosti se zavedaajoče uradništvo in v ta namen prizna uradnikom pravico do uradnega mesta, vsaj pravica do uradne službe, ki se sme odvzeti samo iz zakonitih razlogov.«

Po združitvi s Hrvati in Srbi so bili ravno slovenski uradniki, ki so v prvi vrsti ustvarili enoten birokratičen aparat za razne panoge državne uprave, zlasti v področju socialne politike. Rad priznam, da so jih vodili najidealnejši nameni. Mislili so, da pomagajo s tem postavljati aparat, s katerim bodo dvignili upravo cele države na višji nivo, uveljavili v njem naprednejše, socialnejše misli, ki bi odgovarjale razpoloženju slovenskega naroda. Domišljali so si, da pomagajo s tem dvigniti upravo na slovenski nivo. Ko so svoje delo dovršili, so s strahom spoznali, da so bili nehoti orodje reakcije, da so v resnici ustvarili enoten upravni aparat, s pomočjo katerega se naj naša naprednejša uprava poniža na nižji srbski nivo. Ko so zamoreci svoje delo dovršili, so morali iti. Srbska belgrajska porodica je poiskala slovenske rablje, ki so jih izgnali, dr. Kukovec in dr. Zerjav sta to delo izvršila z velikim ponosom. Slovensko ljudstvo bo prevelikim idealizmom to odpustilo, saj spada vsa stvar v poglavje tiste neinformirane, s stvarnim položajem ne računajoče idealnosti, ki jo je slovenski narod pokazal v toliki meri ob zedinjenju, in ki je bistveni predpogoj za vsako veliko krivično delo, ki je tudi omogočila veliko delo našega političnega zedinjenja.

Pribiti pa moramo, da je veliko število slovenskega uradništva pri iniciativnem in energičnem praktičnem uničevanju slovenske upravne avtonomije vodil tudi fizični princip vstrajnosti ali lenobe »Trägheitsmoment«. Navajeni na ustavno monarhijo so pričakovali od belgrajske vlade v marsikaterem oziru po dunajskem vzorcu širokogrudnejšega vpoštevanja svojega stališča kakor od domačih vlad. Na zgoraj omenjeno razmerje parlamentarne monarhije do uradništva niso mislili. Znani § 76 jih je sedaj že iztrezil.

Te vrstice niso pisane uradnikom biciklistom, ki se klanjajo navzgor in pritiskajo navzdol. Te privoščim g. ministru dr. Zupančiču, tudi ne tistim, ki ne sežejo preko klerikalnega zmaja in se spominjajo od SLS še vedno samo dr. Šusteršičevega izreka, da uradništvo žre, ampak tistim uradnikom, ki znajo razumeti, da je v SLS organizirano slovensko ljudstvo moderna politična stranka, ki se zaveda, da je gospodarsko nezavisno uradništvo lahko močan stebel slovenske avtonomije, ki lahko boj za to avtonomijo odloči, kateremu bo tudi za vse žrtve in ves trud v tem boju vedela hvalo. Kdor bo pa v tem boju izdajalec, ta pa se naj ne čudi, ako ga bo naša javnost kot takega smatrala in se po tej sodbi tudi ravnala.

PAŠIČ NA AGITACIJI.

Belgrad, 31. (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je odpotoval v Skoplje, kjer bo imel več shodov.

DAVIDOVIČEVA POLITIKA.

Belgrad, 31. (Izv.) Vsled zadnjih dogodkov je Ljuba Davidović opustil namestništvo potovanja na Hrvaško in v Slovenijo. Iz tega sklepa, da je Davidović prekinil zveze s prečanskimi demokrati.

Sanacija Avstrije.

Pariz, 31. (Izv.) Ljuba Davidović je vzel na znanje poročilo generalnega komisarja za Avstrijo Zimmermanna o finančnem položaju Avstrije koncem 1. 1922 ter proračunu. Dopolnilna izvajanja je podal zvezni kancelar Seipel. Komisija je sklenila predlagati Društvo narodov, da dovoli Avstriji posojilo ter je izdelala načrt tako za kratko kakor za dolgoročno posojilo.

Železniška borba ob Ruri.

ZASTOJ PROMETA.

Mainz, 31. jan. (Izv.) Včeraj ob štirih popoldne so Francozi poskusili zasesti glavni kolodvor. Vsled protesta nemških železničarjev in njihove grožnje s štrajkom so svoj namen opustili. Danes pa so zasedli kolodvor znova. Nemški železničarji so promet takoj ustavili. Pred kolodvorom se je zbrala tisočglava množica. Promet vzdržujejo z avtomobili. Francoski militarizirani železničarji se trudijo promet vzpostaviti, toda zaman.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA.

Frankfurt, 31. jan. (Izv.) Vse krajevne organizacije železniških uradnikov in delavcev direktije Mainz so sklenile delo ustaviti.

Berlin, 31. jan. (Izv.) Železnice v Pfalzi so zasedli Francozi. Predsednika Liebricha so zaprli.

Berlin, 31. jan. (Izv.) Vsled zasedbe postaje Ehrenbreitstein je vsa renska dolina od Koblenza odrezana. Glavno železniško direkijo v Essenu so Francozi zasedli in uradnike zaprli.

PREMOGOVNA KVOTA ZA FEBRUAR.

Pariz, 31. jan. (Izv.) Reparacijska komisija je določila, da mora oddati Nemčija na račun reparacij za mesec februar 1 milijon 876 tisoč ton premoga.

DUNAJSKI MAZARSKI POSLANIK ODPOKLICAN.

Dunaj, 31. jan. (Izv.) Mažarska vlada je odpoklicala tukajšnjega svojega poslanika Masierewica zaradi nedavno v dunajskih listih izišlih, od ogrskega poslanstva inspiriranih in proti mali antanti naperjenih članov. Istočasno je odpoklican tudi vodja mažarskega tiskovnega oddelka na Dunaju. Kot bodoči mažarski poslanik na Dunaju se imenuje pl. Prasznowsky, drugi pa imenujejo Kanyo, ako bo dobil od avstrijske vlade agremet.

TRANSPORTNA KONFERENCA.

Praga, 31. jan. (Izv.) Prve dni meseca februarja se setane v Pragi posebna transportna konferenca, ki bo uredila vprašanje transportnih dolgov za tranzitni promet zlasti med nasledstvenimi državami.

INSOLVENCE NA ČESKEM.

Praga, 31. jan. (Izv.) Insolvence se na Češkem še vedno množe. Januarja meseca jih je bilo prijavljenih 348. Konkurzov je bilo 22, skoraj ravno toliko kakor meseca decembra.

Prvi zemljani na mescu.

Čudežni doživljaji dveh Angležev. 8. Angleški pisatelj H. G. Wells. — Poslovenil — e. — (Dajte).

II.

Kako se je posrečilo, oziroma ponesrečilo prvi poskus s Kavoritom.

Kavorjevi strahi so bili neutemeljeni. Dne 14. oktobra 1899 je bila neverjetna snov — narejena.

Čisto slučajno se je zgodilo, ob času, ko je Kavor najmanj pričakoval kaj takega.

Napravil je zlitvino iz številnih kovin in nekaterih drugih reči — da bi si bil zapomnil, katerih! — in je hotel pustiti mešanico teden dni v tekočem stanju ter jo potem šele polagoma ohladiti. Ako se ni zmotil v računih, je pravil, bi postala zlitvina nepredirna za privlačnost pri 15½° C.

Toda zgodilo se je, da so se Kavorjevi delavci sprli med seboj, — ne da bi njihov gospodar za to vedel.

Gibbs, ko je kuril peč, si je hipoma izmislil, da to ni njegov posel, da se premog koplje iz zemlje in da spada torej v delokrog vrtnarja, ne pa mizarja, in da on, mizar, ne bo kuril peči.

Toda mož, ki je bil svojčas vrtnar, je povdarjal, da je premog kovini podobna snov, in je porival kurjenje peči Spargusu. Ta pa je zavračal posel na Gibbsa, češ, premog je okamenel les, z lesom pa se bavijo mizarji.

ČESKO-MAZARSKA KONFERENCA.

Praga, 31. jan. (Izv.) V Prago je prišlo zastopstvo mažarske vlade, da nadaljuje prokinjena pogajanja o poravnavi predvojnih državnih dolgov. Posebna komisija pa se bo pečala z vprašanjem zavarovalnih družb.

CARINSKE MANIPULACIJE — MED-NARODNA ZADEVA.

Pariz, 31. januarja. (Izvirno) Svet društva narodov je sklenil sklicati konferenco, ki bi se bavila s poenostavljenjem carinskih manipulacij. Na konferenco bodo povabljene tudi države, ki niso včlanjene pri društvu narodov.

ZA POVRATEK KAROLYJA NA MAZARSKO.

Dunaj, 31. jan. (Izv.) Poincaré se je obrnil na veleposlaniški svet s prošnjo, da omogoči znanemu grofu Karolyju povratek v domovino na podlagi one točke mirovne pogodbe, po kateri so vsi politični zločinci pomilosteni.

Politične vesti.

+ Velesrbski program radikalne »Tribune« še ni objavljen v radikalskih »Jutranjih Norosti«. Dosedaj so preplonkale iz »Tribuninega« slovarja srbski izraz »novosti«, iz »Slovenskega Narodca« pa denunciacijo o »komunističnem županu« Periću, ki ji dodajajo ta-le komentar: »Iz te brzojavke bi se moglo sklepati, da so gotove politične skupine v naši neposredni bližini v tajnih zvezah z boljševiško vlado v Moskvi in da prejema od tam navodila za širjenje protidržavne in protinarodne agitacije.« To pove še bolj jasno, kam pes tace moli, kakor »Narodovec« naročeno poročilo. S takimi metodami radikali naj ostanejo le — na Balkanu. V Sloveniji jih nismo vajeni in ne užgejo.

+ Demokratska fantazija. »Jutro« poroča: »Kakor smo izvedeli, je zveza med klerikalci in komunisti tudi za skupščinske volitve že gotova. Kandidat bo župan g. dr. L. Perić. V slučaju izvolitve dr. Perića bo izvoljen za župana dr. Stanovnik. Klerikalci računajo, da se jim bo nato posrečilo razveljaviti komunistične občinske mandate ter tako popolnoma zavladati na mestnem magistratu.« — Fantazija je včasih dobra lastnost, mora biti pa vsaj — malo verjetna.

Volirno nihanje.

v Minister Zupanić — tako nam pišejo iz Kranjske Gore — agitira uradno po Gorenjskem za radikale. Njemu je ideal le velika radikalna stranka. »Cemu toliko in tako majhnih strank? Oklenite se velike stranke! Z avtonomijo tako ne bo nič! Tako govorim javnim funkcionarjem in jim piha na dušo. Ti ga pa poslušajo, mislijo pa svoje. Mi tako govorjenje že še prenesemo, ker tako ne bo nobenega pametnega Slovenca za seboj potegnilo, toda to, da minister uradno o agitira za stranko, to je čisto balkansko.

v Zupanić daje bankete na stroške naših občin. Z Jesenic nam poročajo, da je za obisk ministra dr. Zupanića dalo okrajno glavarstvo v Radovljici jeseniški občini nalog, naj priredi g. ministru banket. H banketu v gostilni Paar je blagovoli g. minister povabil 30 oseb. Kosilo je veljalo najmanj 12—15.000 kron. To v času, ko mora občinska reva stanovati v hlevu. Če potem gospod minister podeljuje darila po par tisoč kron za razne namene, je to cinizem. Samoobsebi umevno ne potuje njegova ekselencia v občinskih zadevah, ampak s torbo radikalnih programov. Za vožnjo v I. razredu se mu ne zdi niti potrebna ministrska legitimacija. V

občinah je zavlada bojazen, da dobe v bodoče od okrajnih glavarstev še ukaz, da pripravijo za gospoda ministra še kaj drugega nego obed. Ker je koruptni režim ministrsko šaržo tako diskreditiral in ker je za ministromanje brez portfelja itak na mestu točnejši izraz domačega izvora, se je razširil za delovanje gospoda ministra Zupanića izraz »paševanje«, za nosilce stroškov paševanja izraz »raja« in za pridobljene njegove zveste, za naše slovenske radikale izraz »jančarji«. Naj se ljudje ne razburjajo preveč, saj vse minulo bo.

v Pucelj in bira. Izdatno sredstvo za rešitev oslabele SKS naj bi bila odprava bire. Zato so se samostojni vrgli na to polje in se poslužili svojih pristašev, da vlagajo iz posamnih katastralnih občin prošnjo za odkup bire. Minister Pucelj tega referata ni pozabil v najbolj kritičnih momentih, ko je volé prodajal in svinie izvažal, hodil je po glavarstvih osebno posredovat za nujno rešitev takih procesov. »Svojemu ljudstvu« so samostojni razlagali, da se bo bira odkupila po 5 K mernik pšenice. Zato so se mnogi dali zapeljati, češ, sedaj je čas! A baš te dni se z najmerodajnejšega mesta poroča, da v slučaju, da bi se kje bira odkupila, se bodo upoštevale sedanje cene. Za tako ugodnost se pa tudi samostojni kmetje kaj lepo zahvalijo. To so uspehi Puceljevih kulturnobojnih načrtov.

v Fiaska demokratskega shoda v Mariboru. Maribor, 31. jan. (Izv.) Za noč je pozval dr. Kukovec kandidata naprednemetske-obrtne-Kukovčeve zveze Rebeka iz Celja v Maribor, da mu prižene nekaj volivcev. Ob osmih bi se moral začeti shod, na katerega so na vse mogoče načine bobnali, bilo pa je navzočih poleg Rebeka in Kukovca še 8 poslušalcev. Se le počasi se je nabralo okoli 30 oseb, katere je Rebek počastil s kratkim nagovorom, nakar so se zborovalci razšli.

v Zveza štajerskih Nemcev z radikali. Belgrad, 31. jan. (Izv.) Danes je došel semkaj dr. Perz, ki je od Nemcev pooblaščen, da se pogaja z radikalno stranko. Obiskal je notranjega in zunanjega ministra. Razven mariborskega volivnega okrožja bodo Nemci povsod nastopili samostojno. V mariborskem okrožju bodo podpirali radikale.

v Kandidati SKS na Štajerskem in Prekmurju. Maribor, 31. januarja. (Izvirno) SKS kandidira na Štajerskem: Za volivni okraj Ptuj-Ormož Stefana Dobnika iz St. Janža, za volivni okraj Maribor levi in desni breg gostilničarja Relarja iz St. Lenarta, za volivni okraj Brežice-Smarje Mermoljo, za volivni okraj Slovenjgradec Iršiča, gostilničarja iz St. Ilja pri Slovenjgradu, za oba volivna okraj v Prekmurju milijonarja in lastnika paromlina Hartnerja iz Murske Sobote, bivšega poslanca Košutove stranke v mažarskem parlamentu.

v Volitve z žandarji. Belgrajski demokratski listi poročajo, da je dobil žandarmerijski poveljnik za Macedonijo rezervno povelje, »naj javi vsem žandarmerskim postajam v Južni Srbiji, da morajo agitirati za radikale, češ da je na strani radikalov tudi kralj sam. Kdor je proti radikalom, je tudi proti kralju!« — Tudi v Vojvodini so nedavno poskusili radikali agitirati na isti način, vsled česar jih je pa Protić v »Radikalu« pošteno okrcal. Ne more stati posebno trdno na nogah stranka, ki se mora posluževati že takih sredstev.

v Socialno-demokratska lista za Vojvodino. »Politika« objavlja sledečo socialno-demokratsko listo za Vojvodino: Nosilec liste bo Pavle Tatić, urednik »Slobode«. Okrožni kandidatje: za Novi Sad profesor

Divac, za Stari Bečej advokat dr. Sekulić, za Zabolj časnikar Jakšić (iz Sarajeva), za Palanko pa urednik »Slobode« Nešić.

v Pogajanja med radikali in demokrati v Bosni. Kakor poročajo sarajevski listi, so se 29. januarja začela v Sarajevu pogajanja med radikali in demokrati zaradi volivne kooperacije. O stvari mora končno odločiti glavni odbor radikalne stranke v Belgradu. Demokrati skušajo doseči sporazum tudi z zemljoradniki.

v Ruski begunci bodo imeli glasovalno pravico v Vojvodini. »Pravda«, po kateri posnemamo to vest, pravi, da se bodo ruski begunci sami ženirali to pravico izvrševati.

Primorske novice.

p Spomenik padlim beneškim Slovincem. V Sovodnjah na Namorni pod Matajurjem so minolo nedeljo na slovesen način otvorili spomenik domačim rojakom, ki so padli v vojni. Zrtev je bilo samo iz te male občine 43. Na slavnosti je med drugimi govoril starosta prof. Trinko. Ob tej priliki se je naglašalo, da v svetovni vojni Slovinci Benečije ni imela med svojimi sinovi niti enega begunca. Kljub tej zvestobi do italijanske države so beneški Slovenci v narodnem oziru popolnoma brezpartei.

p Polom velike tržaške trdnje. Tržaška »Era Nuova« dne 31. m. m. poroča, da se je po mestu raznesla vest, da je prišla velika tržaška trdnja, ki je pa ne imenuje, v konkurz. Primanjkljaj znaša baje 7—9 milijonov lir. Trdnja je trgovala s tkaninami in manufakturo, in sicer je imela obsežne zveze z Jugoslavijo.

p Pretresljiv samomor. V Trstu je živel družina Prodan z 8 otroci. Oče Jurij Prodan je bil mnogo let navaden delavec v mestni plinarni ter je skromno, a vestno in skrbno preživljal svojo družino. Te dni je pa bil zaradi varčevanja odpuščen iz službe. Takoj se je odpravil iskat drugega dela, potrkal pri vseh mogočih podjetjih, a brez uspeha. Sredstva so pošla in beda je pritiskala. Tu je sicer značajan mož izgubil pogum in se v navalu obupa vrgel iz IV. nadstropja z okna svojega stanovanja na ulico, kjer je obležal z razbito glavo.

Štajerske novice.

š Stranka konsumentov. Maribor, 31. (Izv.) Na včerajšnjem zborovanju zapnikov NSS je bivši poslanec Brandner predlagal, naj se NSS udeleži volitev pod imenom »Stranka konsumentov«. Predlog je bil soglasno sprejet s 13 glasovi. — Na ta lim bodo šli samo »mpelni.

š Uboj med fanti. Na Lenzici pri Limbušu so se fantje v gostilni sprli in se nato na potu domov stekli. Pri tem je dobil delavec Anton Kokoč s kolom po glavi, da je naslednje jutro umrl. Zapri so več fantov.

š Svojega očeta udaril. Matija Šinko v Murskih Petrovcih se je pred 20 leti ponesrečil tako, da se mu je od tega časa leva noga sušila, radi česar je bil vedno šepav. Njegov sin 27 letni Alojz se je večkrat spril z njim, ker mu še dosežni ni izročil poročila. 2. decembra m. l. pa je udaril svojega očeta s palico tako močno na levi nogi, da ta več časa ni mogel hoditi. Oče ga je tožil pri sodnji in njegov sin je bil 24. t. m. na mariborskem okrožnem sodišču obsojen na 2 meseca t. ke poostrene ječe in na poravnane stroškov.

š I. loterija Mariborske Gradbene Akcije. Na seji dne 25. t. m. se je konstituiral poseben odbor s popolnim pooblastilom glavnega odbora iz sledečih gospodov: predsednik Kunst, tajnik Pire, blagajnik Zaplotnik, knjigovodja Tiefengruber, nadzornika inž. Kiffmann, stavbenik Glaser. Ta odbor ostane

eni strani za celo življenje, in krog mene so pokale šipe na oknih —

Stopil sem par korakov na presto proti Kavorjevi hiši in tedaj prihrul vihar —

V hipu mi je vrglo krajce moje suknje čez glavo, v velikih skokih in sunkih me je gnalo, čisto zoper mojo voljo, proti Kavorju.

Obenem je vihar zagrabil iznajditelja, ga zavrtel in oinčesl po živčajočem zraku. Eden mojih dimnikov je šest metrov od mene zletel na zemljo, je poskočil kakih dvajset korakov daleč in se v sunkih valil proti žarišču nenadnega prevrata. Otepajoč z rokami in nogami na vse strani je priletel Kavor spet na zemljo, pobral se je, pa iznova ga je vzdignilo in odneslo po zraku s silno naglico in izginil je med drevjem in neredom.

Oblak prahu in pepela in steber modro svetlikajoče snovi je šinil proti nebu. Kos plota je prijadral za menoj, zadel ob tla, padel na zemljo — in najhujše je bilo pri kraju. Vihar je upadel in se izpremenil v okoren močen veter in spet sem se zavedel, da še živim. Obrnil sem vetru hrbet in posrečilo se mi je, da sem se krepko zasidral z nogami ob tla in zbral svoje duhove, kar mi jih je še ostalo.

Oblike zemlje je bilo kakor izpremenjeno. Mirni solnčni zahod je izginil, nebo so zakrili temni, bežeči oblaki, vse je pogleglo pod silnim pišem.

Obrnil sem se in pogledal, ali še sploh

stoji moja kočica, nato pa sem se opotekal proti drevesom, med katerimi je izginil Kavor in izzel katerih je sijal plamen njegove goreče hiše.

Grabil sem se za debla in za nekaj časa zaman iskal Kavorja. Končno je nekaj zamigalo v kupu polomljenih vej in kolovja, ki se je nakopičilo ob plotu njegovega vrta.

Skočil sem, pa še preden sem dosegel kup, je prilezel iz njega rjav, zamazan predmet, se je postavil na dvoje blatnih nog in pomolil od sebe dvoje krvavečih in onemoglih rok. Kosci raztrgane obleke so viseli od njega in frfotali v vetru.

Izpočetka niti spoznal nisem te prsteno grude. Sele polagoma se mi je zjasnilo, da je to Kavor, odel z blatom, v katerega se je zavalil. Slonel je v vetru in si kopal nesnago iz oči in iz ust.

Stegnil je svojo prsteno roko in se opotekal proti meni. Mišice v obrazu so mu delovale od razburjenosti in kupi blata so padali od njega. V svojem življenju še nisem videl tako zdelanega človeka, vsega pomilovanja je bil vreden in v srce se mi je smilil.

»Častitajte mi!« je hlastnil, »častitajte mi!«

»Častitam naj —?« sem se čudil. »Dobri Bog —! K čemu neki?«

»Storjeno je —!«

»Seveda je storjeno —! Kaj za Boga je povzročilo eksplozijo —?«

Kiffann, stavbenik Glaser. Ta odbor ostane v permanentni in vodi celo akcijo do konca. Na isti seji se je izdelal že ves načrt izvršitve. Za to dni se razpiše za zgradbo dobitkov — tri lične hiše na mestnem stavbišču v bližini vojne rečke — natočaj za stavbena podjetja, ki morajo ponudbe vložiti do 15. februarja. Ta akcija že zdaj vzbuja veliko zanimanja tudi zunaj Maribora. Zato se bodo srečke razprodajale po celi Sloveniji.

Dnevne novice.

— Sestanek zaupnikov na Vrhniki se vrši v nedeljo 4. februarja ob štirih popoldne v Rokodelskem domu.

— Umrli je 8. januarja v Pittsburgu, Pa. ondolni gospod župnik Anton Soja r. Pokojnik je bil rojen 1881. leta v Spodnji Šiški pri Ljubljani. V Ameriko je prišel leta 1903, ter je bil leta 1904 posvečen tam v mašnika. Služil je kot kaplan pri sv. Jožefu v Jolietu, od leta 1905 pa pri sv. Štefanu v Čikagu. Bil je rahlega zdravlja. Leta 1919 je prevzel slovensko župnijo v Pittsburgu. Bil je vnet duhovnik, povsod priljubljen in izredno delaven. Naj v miru počiva!

— Z univerze. T ukazom Nj. Vel. Kralja Aleksandra od 18. januarja 1923 so bili imenovani na tukajšnji univerzi in sicer: na medicinski fakulteti: za izrednega profesorja fiziologije dr. Evgen Kanský, docent te fakultete; za docenta anatomijo dr. Alja Košir, asistent te fakultete; za docenta splošne biologije dr. Pavel Grošelj; na filozofski fakulteti: za izrednega profesorja za filozofijo dr. Franc Veber, docent te fakultete; za izrednega profesorja za zgodovino umetnosti dr. Izidor Cankar, docent te fakultete; na tehniški fakulteti za docenta za elektrotehniko Mihajlo Minaeff; za docenta za strojništvo ing. Josip Boncelj; na teološki fakulteti: za izrednega profesorja za biblično znanost Novega Zakona dr. Andrej Snaj, docent te fakultete.

— Glede duhovniških draginskih doklad se širi osobito po Ljubljani vest, da se bodo podelile le nagrade in sicer le gotovim duhovnikom. Poslanec Škulj se je te dni osebno informiral na merodajnem mestu v Belgradu, kaj je na tem resnice. Dobil je zagotovilo, da se bo zakon, ki te dni izide v »Službenih novinah« glede draginskih doklad celokupnemu svečenstvu v državi neizpremenjen izvršil kakor to določa pravilnik, kakor hitro bodo posamezniki odgovorili na priznanice, ki jih bodo v kratkem prejeli od pokrajinske uprave. Poslanec Škulj se je hotel uveriti ali ni zopet kakor formalne zapreke. Odšel je v državno tiskarno, kjer se je ravno stavilo besedilo za tisk v »Službenih novinah«. V nadaljnjem se je odgovorilo glede nagrad, da če ta ali ona stranka iz svojih fondov nakaže kakemu duhovniku nagrade, to je pa docela stvar privatnega značaja. Toliko v pojasnilo.

— Davčni vijak. Davkoplačevalce nam toži: Trikrat je bil 1922 eksekutor pri meni, enkrat je zarubil stensko uro, cenilši jo 400 Din, izvršila pristojbina 7.66 Din. Temu gospodu vsa čast in spoštovanje, vidi se, da čuti z ljudstvom! Štiri davčne knjige imam: Knjiga: 1. leta 1921 sem imel preplačanega 1.90 Din. 1922 pa 2 Din. Knjiga: 2. leta 1921 sem imel preplačanega 0.35 Din. 1922 pa 108.55 Din; četudi sem 1921 imel že 27 sedmim preplačano, so vračunane zamudne obresti 2.12 Din, izvršila pristojbina pa 7.66 Din. — Knjiga: 3. Leta 1921 sem imel preplačanega 2.11 Din. 1922 pa 6.79 Din. — Knjiga: 4. Leta 1921 sem imel zaostanek 1.23 Din, leta 1922 pa imel preplačila 22.95 Din; četudi sem imel že 13. novembra 1922 vse preplačano, vendar izvršila pristojbina 1.20 Din! — Za leto 1922 sem glasom 4 davčnih knjig preplačal: 135.61 Din in bil vendar trikrat rubljen! — In kdo je to? To je župnik na deželi z malim posestvom pod kongruo. — Kmalu po zedinjenju SHS sta mu bili odtegnjeni obe predvojni renti, 1. decembra 1922 pa še vse drugo: 7 starostnih doklad, pavšale za konja in draginska doklada v skupni svoti 703 K ali 175.70 Din mesečno. — G. kaplan pa ima 24 ur pouka plus 2 ekskurzenti šoli, pota 6 ur, pa tudi ni potegnil od 1. dec. 1922 do 31. jan. 1923 ne enega vinarja, ne ene pare. — Gospod mi je rekel: »Klel nisem davkarje, a pomiloval sem ljudi, misleč, če že s pastirjem tako delajo, kaj še le z ovčami!«

— Za bolnice usmiljenih bratov in sester. Te dni je izšel odlok ministrstva financ, v katerem se priznava bolnice, ki jih upravljajo usmiljene sestre in usmiljeni bratje, kot dobrodelne ustanove in dobe v smislu carinskega zakona gotove ugodnosti glede uvoza sanitetnega materiala. S tem se je izvršilo ono, kar je Jugoslovanski klub, osobito poslanec Škulj, zahteval v zbornici in v ponovnih intervencijah.

— Glede potnih listov v Ameriko je postal ameriški konzulat v Belgradu poslanec Škulj u sleden pojasnilo: Za sedaj je dovoljenje visuma docela izključeno, ker je za to leto, to je do julija 1923 dovoljen kontingent izrpan. Ker se pa oglašajo izredno število izseljencev, hoče ameriški konzulat za bodoče leto vpeljati sledeče postopanje: V maju se bodo publicirali gotovi formularji od strani ameriške oblasti, ki bodo obsegali vprašanja, na katera bo vsaki

izseljenec moral odgovoriti pismeno na izseljeniški konzulat (za Slovenijo v Zagreb). Po vposlanih odgovorih bo komisariat sam prečnil, komu se podeli visum. Prednost se bo priznavala onim, ki gredo k onim svojem, ki imajo ameriško državljansko pravico. Kdor bo določen, da dobi visum, bo od Komisarijata dobil obvestilo, da pride po visum sam osebno. Označeno postopanje se prične v maju.

— I rošnja prijateljem in dobrotnikom našega muzeja. Našemu kulturnemu ustavu je ponudil domač strokovnjak vrsto grških in jugoslovanskih novcev na prodaj. Prav teh pogreša muzej dotedaj popolnoma. V novi orijentaciji so postali ti mali svetoiki starodavne jugoslovanske kulture in državnosti še neprimerno važnejši, kakor so bili kdaj prej. Ker pa naš muzej vsled draginskih odnošajev ne zmora potrebne svote, bi omenjeni ponudnik počakal, ako bi se v doglednem času dobila po prestovoljnih nabirkih v to potrebna svota, bodisi v gotovini, ali v starih, posebno srebrnih in zlatih novcih ter pisemskih znamkah, v prvi vrsti starejših. Zato se obrača podpisano ravnanstvo do vseh plemenito mislečih sodobnikov in posestnikov starega denarja in pisemskih znamk, s prošnjo, da blagovolijo prispevati v to svoto. Da bi bili ti prispevki pod čim sigurnejšim nadzorstvom in spravljani na varnem, se je postavila Kmetiška posojilnica v Ljubljani za to zadevo na razpolago, da sprejema in hrani darove in gotovino obretno. Za stare novce in znamke bi poslovala posebna komisija, sestavljena iz strokovnjakov v numizmatiki in filateliji. Razen starih novcev, kakor so dvajsetice, tolarji in drugi srebrni ali zlati novci, prihajajo v poštev grški in rimski iz zlata, srebra, bilo a in bronca, dalje srednjeveški in drugi. Navadno je pri nas itak to blago brez numizmatične veljave, njihova vrednost je samo v zlatu ali srebru. Pisemske znamke, posebno iz prejšnjih let (1850 do 1875) leže morebiti v kakem pozabljenem predalu, prilepljene na ovojih; kdor bi jih hotel darovati za muzejski, t. j. javni namen, naj jih blagovolji vposlati še nalepljene. Vse darove bi omenjena komisija z zahvalo javno potrdila. — V Ljubljani, dne 19. januarja 1923. — Ravnanstvo Kmetiške posojilnice v Ljubljani. Dr. Janko Kersnik, I. r., ravnatelj. — Pavnateljstvo dečelnega muzeja v Ljubljani. Dr. Jos. Mantuani, I. r., ravnatelj.

— Mekiše. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi na Svečnico in v nedeljo 4. februarja ob pol štirih popoldne burko v štirih dejanjih: Ulica št. 15.

— Za Tržič. Tržičani! Prosvetni odbor Vas vabi na predavanje, ki bo v ponedeljek 5. t. m. v našem domu ob osmih zvečer. Predaval bo g. J. Vider: »Zvezda slovenstva«. Nato poje g. Slabe: Vilhar-Prešeren »Moran« ob spremljevanju klavirja po uvodni recitaciji g. Pečjaka. Vrh tega ocena »Proodus« in »Smuk sem pa tje« g. C. M. Končiča predstava: Prešeren, »Od železne ceste«, deklirski zbor pa zapoje za slovo: Zabret, »Lepa si pomlad zelenas«.

— Prostovoljno gasilno društvo na Lavret priredi v nedeljo, dne 4. februarja ob dveh popoldne v prostorih g. Jožefa Jebačina veselico. Na sporedu je petje, godba, šaljiva pošta itd. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja, vabi odbor k obilni udeležbi.

— Planina pri Rakeku. V nedeljo 28. januarja zvečer je gorelo gospodarsko poslopje graščine kneza Windischgrätza. Pred dobrim letom je bil uničen po požaru en del gospodarskih poslopij, sedaj drugi. Graščina je sekvestrirana. Kneza in njegove rodbine ni že več mesecev v gradu. Vsled premnogih škian od strani tukajšnjih »državotvornih clementov« se je umaknil v svojo vilo ob Vrbelem jezeru na Koroškem. Prej tako prelesto življenje pri graščini je danes res podobno velikemu pogorišču. — Trdovratno se vzdržuje govornica, da je pri tem požaru udeležena ona zločinska roka kakor pri napadu, izvršenem nedavno na tukajšnje župnišče. Gre vse dalje po fašistovskem receptu. Kdo je še varen v Planini? Ogrožena je do skrajnosti življenjska varnost, kaj šele varnost imetja! Le čudno, da se ne zasledi pravega zločince! Prav radovedni smo, ali se s takimi vandalskimi čini rešuje naši bratje onstran meje? — Tukajšnji Sokol si je zastavil devizo storiti vse, da sicer vsa skrahirana napredna stranka potkaže ob volitvah v Planini svojo življenjsko moč. V nedeljo se odšli njegovi izvrševalni člani na agitacijsko delo v okolišje vasi. Govori se, da se je en vzoren član tukajšnjega dičnega Sokola, ki se tudi sam rad skrega s kraljem alkoholom, že v prvi gostilni tako vpljani, da ni mogel dalje, ostali so pa krevsali v vas Jakovico, kje so jim pa naši možje tako pravili, da so brž plačali svojo veliko ceho in odkurili proti Planini. Grozdje je bilo kislo pa bo še bolj ob priliki prihodnjega agitacijskega pohoda. Bog živ!

— Izredna lovska sreča. Volkovi, ki niso bili na Kraunjskem pravzaprav še nikoli iztrebljeni, so se že med vojno pojavljali vedno v večjem številu, po vojni pa so postali strah in trepet naših lovišč. Ta zver ni samo izredno previdna in oprezna napram pastem, temveč tudi skrajno nezaup-

ljiva napram mrhovini, ki je sploh ne pogleda, dokler more dobiti kaj tople krvi. Ni čuda torej, da jo je izredno težko zatreči. Koliko truda so si vzeli naši kočevski, ribniški in krinski lovci, kakor: Loser, knez Auersperg, Rudež, dr. Lovrenčič, bratje Tavčar, oba specialna odbora ribniški in kočevski itd., da bi iztrebili volka, ki preti uničiti vso našo srnjad. Toda v kljub temu, da se ustreljivo vsako leto več volkov, se vendar pojavljajo še vedno nova krdeja. Zato nas izredno veseli novica, ki smo jo prejeli iz Loža. V nedeljo 28. t. m. so ustrelili lovci snežniške graščine v enem samem pogonu takoj nad snežniškim gradom 4 stare volkove med temi 2 volkulji. Lov je vodil višji gozdar Kibic. Ta neumorni Nimrod se je kljub težki poškodbi — pred nekaj tedni se mu je pri strelu na košuto razletela puška in mu razrgala levo roko — spravil nad volkove. Te zveri so že delj časa čutili v okolišju snežniške graščine. Po izredno spretno izvedenem manevru z zastavicami (Lappen) se je Kibicu posrečilo obkoliti na prav malem prostoru 5 volkov. Baš so bili razrgali srno. Od petvorice je utekel en sam, štirje so pa obležali na bojišču. Je to nenavaden lovski uspeh, ki je v kljub gozdarju Kibicu, kakor tudi nadvse poštvovalnim logarjem snežniške graščine zares v lovsko čast.

— Umrli je v Zagrebu bivši občinski svetnik arhitekt Benko Deutsch od Macelja.

— Čevlje kupujte od domačih tovarov tврdke Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg šte. 20, ter Aleksandrova cesta šte. 1. 3322

Gosnodarstvo.

g Novosadska produktna borza. Cene žitu so bile sledeče: pšenica 475—512.50 Din, koruza 235 Din, ječmen 337.50 Din, oves 292.50 Din, pšenična moka (št. 0) 725 Din.

g Uradni kurzi tujim valutam in devizam. Za dobo od 1. do 28. februarja je določilo finančno ministrstvo za tuje valute in devize sledeče tečaje: napoleondar 356 Din, zlata turška lira 403 Din, angleški funt sterling 446 Din, dolar 95 Din, 100 fr. frankov 635 Din, 100 šv. fr. 1776 Din, 100 drahem 105 Din, 100 it. lir 460 Din, 100 nem. mark 0.76 Din, 100 češkoslovaških kron 266 Din, 100 ogr. kron 3.80 Din, 100 lejev 50 Din, 100 levov 61 Din, 100 peset 1425 Din, 100 holandskih goldinarjev 3752 Din, 100 danskih kron 1880 Din, 100 avstr. kron 0.14 Din, 100 poljskih mark 0.47 Din.

g Razširjenje telefonskega omrežja. Telefonska zveza Beograd—Zagreb—Ljubljana bo v kratkem času razširjena s postavitvijo novega telefonskega voda. Istotako je projektiran novi telefonski vod Zagreb—Bakar in Zagreb—Maribor, dalje Zagreb—Split in Zagreb—Osijek.

g Vinarska zadruga v Mediki bo imela dne 4. februarja t. l. na svojem vinskem semnju nad 100 vrst raznih novih in starih vin po zmerni ceni.

g Žitni trg na Č. Koslovaškem. Na brnski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 192—200 čl. kron, rž 125—130 čl. kron, ječmen 125—140 čl. kron, oves 120 do 130 čl. kron, koruza La Plata 145—155 čl. kron, pšenična moka (št. 0) 330—350 čl. kron.

g Zunanja trgovina Italije. V prvih sedmih mesecih 1922 je znašal italijanski izvoz 8.847.936.238 lir.

g Izvoz nafte in premoga iz Romunije v Ogrsko je vsled sklepa romunskega ministrskega sveta prepovedan.

g Romunska trgovska bilanca. V prvih desetih mesecih 1922 je izvozila Romunija blaga za 6.023.49.000 lei nasproti 5 milijardam lei v l. 1921 in 3.433.893.000 lei v letu 1920.

g Produkcija zlata in srebra v Romuniji. Leta 1919 se je produciralo v Romuniji za 732.5 kg zlata in 2134 kg srebra, l. 1921 1101.3 kg zlata in 2872 kg srebra. Največje zaloge so na Sedmograškem.

BORZA.

Zagreb, 31. jan. Devize: Pešta 4.15—4.2250, Berlin 0.22—0.26, Italija 5.25—5.28, London 512—516, Newyork (cable) 113. čeki 109—110, Pariz 6.70—6.75, Praga 3.18—3.20, Dunaj 0.15—0.1520, Zürich 20.95—21.25, Bukarešt 47, Varšava 0.32—0.35, Amsterdam 43—44. — Valute: Itra 5.10—5.15, dolar 105—107, čsl. K 3.10—3.13.

Curlh, 31. jan. Devize: Pešta 0.2025, Berlin 0.0114, Italija 25.35, London 24.88, Newyork 535.25, Pariz 32.10, Praga 15.25, Dunaj 0.0074, Bukarešt 2, Sofija 3.15, Peograd 4.60, Varšava 0.0150, Amsterdam 211.20. — Valute: n. a. K 0.0075.

Ljubljanske novice.

lj Ljubljanski obrtniki in trgovci ne zamudite se udeležiti važnih strokovnih predavanj na Svečnico ob pol desetih popoldne v Rokodelskem domu. Med drugim bo tudi važen razgovor o davčninah. — Kdor še ni videl modernih naprav Jugoslovanske tiskarne, ki ta dan obratuje, naj pride ob pol treh pred tiskarno, kjer bo zbiralische. Zanimivo je videti še posebej novo klisarno. — Zvečer so vabljeni na zabavo v Rokodelski dom vsi, ki iščejo mirnega razvedrila in priznajo dobre kapljice.

lj Ponatisnil je včerajšnji »Slovenski Narod« — Ljubljanski »Avizona-Klekere« —

vse, kar smo mi pripomnili na njegovo »senzacionalno odkritje« o dr. Periču kot »komunistu«. Tako je čisto prav in v redu. Najbolje bi »Narode« napravil, če bi kar celega »Slovenca« ponatiskoval, da bi bili njegovi naročniki vsaj enkrat rešeni narodno-zaspanih mežurij.

lj Sentjakobska prosveta. Na Svečnico bo ob pol osmih zvečer predavanje s skiopističnimi slikami: Marijino življenje. — Vabimo!

lj Zveza bivših salezijanskih gojencev priredi v »Mladinskem domu« na Kodeljevem v korist istemu dne 4. februarja t. l. zabavni večer z godbo pod vodstvom kapelnika g. Dolinarja. Za pošteno zabavo skrbi odbor. Vsi prijatelji mladinskega doma in mladine dobrodošli!

lj Pogrebno in podporno društvo železniških in državnih uslužbencev v Ljubljani naznanja, da se vrši člansko zborovanje dne 6. februarja 1923 ob pol osmih zvečer v salonu restavracije »pri Levu« na Gosposvetski cesti.

lj Ruski odbor v Ljubljani priredi v februarju v korist ruske knjižnice in revnih ruskih dijakov v Ljubljani naslednja predavanja: 1. O molekularni energiji — predavanje s številnimi eksperimenti (dr. V. Isajević) dne 2. februarja ob 17. — 2. Pomen pokristjanjenja in sprejem grško-rimske kulture za Slovane (univ. prof. M. Jasinski) dne 3. februarja (v nedeljo) ob 14. in pol. — 3. Ruska cerkev danes in v bližnji bodočnosti (g. N. Jezerski) dne 11. februarja (v nedeljo) ob 15. in 4. Revolucija v ruski pozemlj (dr. N. Preobraženski) dne 17. (sobota) ob sedem in pol zvečer. — Prvo in četrto predavanje bo v slovenščini, ostala v ruščini. Predavanje g. univ. prof. M. Jasinskega bo v veliki dvorani univerze, a ostala v realki (Vegova ulica). Vstopnina 5, 3 in 1 Din. — Preplačila se hvaležno sprejemajo.

lj Nalezljive bolezni v Ljubljani. V času od 21. do 27. t. m. so bili naznanjeni nastopni slučajji nalezljivih bolezni: Davice 3, škrlatice 3, grize 1, dušljivega kašlja 1 slučaj.

lj Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 21. do 27. t. m. je bilo v Ljubljani rojenih 22, mrtvorojena 2. Umrlo je v tem času 25 oseb, 3 mrtvi slučajji so bili naknadno prijavljeni. Med umrliimi je bilo 14 tujecev. Vzrok smrti v 6 slučajjih jetika, v 1 pljučnica, v 1 davica, v 5 srčna hiba, v 2 rak, v 1 življenjska slabost, ostalo druge bolezni.

lj Poneverbe v Narodnem domu. Marija Pavlinova je služila v Narodnem domu. Ko je zapustila službo, je pustila svoje stvari pri hišniku. Čez 3 tedne je prišla k hišniku Marija Piškur, ki je rekla, da jo je Pavlinova poslala po njene reči in odnesla je obleke v vrednosti 9740 K, katere je razprodala. O tem seveda Pavlinova ni ničesar znala. Piškurjeva bo sedela 6 mesecev v ječi.

lj Vlom in tatvina v hotelu Union. V noči od 29. na 30. januarja je bilo vlomljeno v restavracijo Uniona. V omlele so odnesli 47 velikih srebrnih vilic, 83 velikih srebrnih nožev, 4 velike srebrne žlice, 23 srebrnih desertnih nožev in 11 desertnih žlic v vrednosti 27.400 K.

lj Iz Sloventje izgnan je znani nevaren žepar in vlomilec Matija Grijač, kateri je presedel eno leto težke ječe, ker je vlomil svoj čas v trafiko na Gosposvetski cesti.

lj Vlom v Mlekarški zvezi. Deželno sodišče je prisodilo Vinku Rožu 9 mesecev, Miri Mohoričevi 4 mesece, Jakobu Kopaču 4 mesece in Jožetu Dacarju 8 mesecev težke ječe. O zločinih te čedne družbe bi se lahko napisal cel roman, toda omejimo se na suho dejstvo: Rož in Mohoričeva sta ukradla Mlekarški zvezi v Ljubljani pisalni stroj in 5246 K denarja, Ernstu Sokliču več obleke in Janku Rataju povrniki. Jože Dacar in Jakob Kopač sta razpečevala ukradene reči, Dacar sam je pa na Valtarskem vrhu okradel Jožefa Koširja in ga oškodoval za 27 tisoč 540 kron

Narodno gledališče.

DRAMA.

Cetrtak, 1. februarja: »ČUDEZ SV. ANTONA« in »CRNA DAMA IZ SONETOV«. Red C. Petek, 2. februarja ob 3. popoldne: »SVATBA KREČINSKEGA«. Izven. — Ob 8. zvečer: »MADAME SANS GENEE«. Izven.

OPERA.

Cetrtak, 1. februarja: »MEFISTOFEL«. Red A. Petek, 2. februarja: »CARMEN«. Izven.

Carmen 2. II. 1923. Na Svečnico dne 2. februarja poje naslovno vlogo v operi Carmen ga. Rewiczewa, vlogo Escamilla pa prvič novo angažirani bariton g. Balaban.

Prosveta.

pr Logaritmi. Petdecimale logaritmične in goniometrične (trigonometrične) tabele. Sestavlil Alojz Soduik, profesor na tehnični srednji šoli v Ljubljani. Cena vezani knjigi Din 22.—, Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

pr Zemljepis kraljevine Srbov, Hrva-tov in Slovenecv. Sestavil Anton Melik. Cena Din 26.—, Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjiga je namenjena sicer za 4. razred srednjih in njim sorodnih šol, dobrodošla pa bo tudi vsakemu Jugoslovancu.

pr »Pojele« Ta zbirka pesmi, ki je bila napovedana in po kateri je že živahno povpraševanje, se je v tiskarni nekoliko zakasnila. Prosimo še malo potrpljenja. V kratkem bo na razpolago.

p Srbska začetnica. Slovencom za šolo in privatni pouk priredil dr. I. P. Cena Din 12.—, Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Cerkveni vestnik.

c Križanska Moška in mladeniška Marijina družba ima jutri, na Svečnico družbeno opravilo zjutraj in zvečer, obakrat pričetek ob 6. uri. Zjutraj je sv. maša s skupnim obhajilom, zvečer običajni shod.

c Kongregacija za gospodične in kongregacija za gospodične učiteljice pri sv. Jožefu v Ljubljani: Na Svečnico je sv. maša s skupnim sv. obhajilom zjutraj ob pol sedmih, ne pa ob sedmih, kakor je bilo to izprva določeno. Popoldne ob štirih slovesen shod.

Turistika in sport.

Občni zbor «Kluba ljubiteljev sportnih (neolovskih) psov» se vrši v četrtek dne 13. februarja 1923 ob 8. uri zvečer v salonu restavracije «Pri levu» na Gosposvetki cesti. Ljubitelji sportnih psov in interesi, ki žele svoje pse razstaviti na prihodnji razstavi, ter jih dati vpisati v rodovnik, se tem potom vabijo k pristopu k klubu in na občni zbor. — Odbor.

Orlovski vestnik.

Šentpeterski Orel v Ljubljani priredi na Svečnico dne 2. februarja 1923 v prostorih Šentpeterske prosvete brezalkoholni čajev

večer. — Pričetek točno ob pol osmih zvečer. — Na to zabavo, ob priliki katere nastopajo šentpeterski Orli prvič izključno z brezalkoholnimi pijačami, vabimo vse prijatelje odseka, da se zabava v polnem številu udeležijo, ter s tem pokažejo naklonjenost in simpatijo do šentpeterskih Orlov. — Odbor.

Polzvedovanja.

Zgubila se je včeraj popoldne na Sv. Petra nasipu temnorjava usnjena listnica s precejšnjo vsoto denarja in pisnom, v katerem je naslov izgubljen. Najditelj naj proti dobri nagradi odda najdeno na policiji ali na naslov, ki je v listnici.

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije se kakor usnene!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazi!

BOGOMIR LENČEK
EMICA KLINČEVA

POROČENA

LJUBLJANA — MARIBOR

Gospoda sprejemem
na stanovanje in zajtrk. Naslov pove uprava lista pod številko 591.

Učiteljica LAŠČINE
se sprejme k 4letnemu dečku. — Ponudbe pod «UČITELJICA LAŠČINE» na upravnishvo «Slovenca».

3 mizar. pomočnike
SPREJMEM. — Naslov pove uprava «Slovenca» pod številko 598.

Hišnika

SPREJMEM. — Naslov pove uprava «Slovenca» pod številko 583.

Sprejemem takoj proti dobri plači

gospodinjo

v starosti okrog 40 let, ki bi sama vodila gospodinjstvo. — Ponudbe na upravo «Slovenca» pod «Gospodinja štev. 586».

Pletilko

sprejemem. — Naslov pove uprava «Slovenca» pod številko 585.

Sprejemem 2 samostojna mizarja

v TRAJNO DELO. — ANDREJ ČUFER, Jesenice.

1000 kg lepega korenja
za krmo prodam. Cena po dogovoru. — Josip VRTAČNIK, VIČ 48. 583

SOBO

v mestu, meblirano ali ne, z električno razsvetljavo, IŠCEM. Plača dobra. Ponudbe na upravo «Slovenca» pod šifro «SOBA V MESTU».

Rudnik Trbovlje sprejme v delo

modelnega mizarja.

Reflektiramo samo na prvovrstno in popolnoma samostojno moč, z večletno vsestransko prakso v strojnem modeliranju.

Treznega in zanesljivega

HLAPCA

ki je vajen tudi pri konjih, sprejmo v trgovini IVAN PERDAN, Ljubljana.

Vajenec za krznarsko obrt

SE SPREJME TAKOJ proti dobremu plačilu. PETER SEMKO, krznar, Ljubljana, Križevniška ulica 7.

DUNAJSKA TOVARNA KLOBAS išče izrjenega, samostojnega

strokovnjaka

za izdelovanje KRANJSKIH klobas. — Ponudbe je poslati na upravnishvo «Slovenca» pod šifro «DUNAJ».

NOVOSTI ZA**PLENO SEZIJO**

A. Sinković nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.

Alozij Lenček,

kleparski mojster,

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29
se priporoča za vsa v njegovo stroko spadajoča dela. — Solidna postrežba. — Olferti na razpolago.

Originalno rusko**terpentinovo olje**

zajamčeno nepotvorbno vegetabilsko, vodosvetlo v pocinkanih železnih sodih ali originalnih lesenih sodih s tranzitnega skladišča WIEN ali franko transit SPIELFELD dobavlja

Hennig & Co.,

GES. M. B. H.

WIEN I., GONZAGAGASSE 12.

Redna zveza
iz Bremena preko Southampton, Cherbourg v New York
potom prekrasnih ameriških vladnih parobrodov United States Lines.

PRIDODNI ODHODI:
America 2. febr. 11. apr
resident Harding 14. feb. 31. marec
George Washington 31. feb. 28. marec
President Roosevelt 28. febr. 4. apr
Zahtevajte prospekte in plovne listine števil 145.

UNITED STATES LINES

BELOGRAD, Travnika ulica 1,
in vse večje poštne pisarne.

Predpust 1923!

Svila za plesne obleke
Kren " " "
Alas " " "
Batist " " "
Etalon " " "
Rokavice za dame in gospode
Nogavice za dame in gospode
Elida to letni izdelki

LJUBLJANA
Mestni trg 10

Sladkor

iz Čehoslovaške

v veganskih in manjših količinah, sadarje ravo in riž, dobavlja najceneje JUGOSAVIJA, prometno d. d. Zagreb, Gajeva ul. 10

300 m ozkotirnih tračnic

za 150 m, 760 mm, kupim takoj. — Ponudbe s ceno: IVAN ŠTEH, Dobropolje.

Kupim malo družinsko HIŠICO

z vrtom v Šiški, Trnovem, Rožni dolini, Zeleni jami, Mostah ali tudi izven Ljubljane. — Pojasnila daje: IG. KOVACEVIČ, brivec, Spod. Šiška.

Pri gozdnem gospodarstvu zupuščine Hugona Windischgratza v PODSREDI je prosto

mesto upravitelja

z državnim izpitom za samostojno vodstvo. — Prošnje z referencami naj se vpošljejo GOZDARSKEMU URADU OPLOTNICA.

:-: Najboljše peči sedanosti so :-:
emajlirane

LUC-ove peči

Glavna zaloga, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. VIDIC & KOMP.

trgovina stavbnega materijala

Prešernova ul. LJUBLJANA Prešernova ul.

Kot stranski zaslužek daje v prodajo

VINO IN ŽGANJE

proti proviziji dobro vpeljanemu trgovskemu potniku v Sloveniji dobro uvedena vinska trgovina. Ponudbe pod: «Stranski zaslužek 577» na upravo «Slovenca».

Hišo ali vilo

kupim v Ljubljani. Glavni pogoj: prosto stanovanje. Ponudbe z navedbo cene in kraja pod šifro: «Hiša ali vila» na upravo lista.

2500 Din. nagrade

kdor mi preskrbi v novi hiši ali vili stanovanje najmanj s 3 sobami in drugimi prikljinami. — Ponudbe pod: «Stanovanje» na upravnishvo «Slovenca».

Enonadstropna hiša

z devetimi stanovanji, pripravna za trgovino in obrt, v MOSTAH je na prodaj. — Vprašanja na: MARIJA CERK, Vodmatska ulica števil 4 A.

Velika HIŠA

aredi mesta, pripravna za vsako obrt, NAPRODAJ. — Naslov pove upravnishvo «Slovenca» pod števil 584.

Trinadstropna HIŠA

SE PRODA v sredini Ljubljane, na prometnem kraju, pripravna za trgovino ali gostilniško obrt (najem gostilniške koncesije takoj na razpolago). Ponudbe pod «UGODNA CENA 592» na upravnishvo «Slovenca».

Razno perilo

za gospode, dame in deco priporoča trdka

A. & E. Skaberné

ZALOGA POHIŠTVA.

Izdelava vseh vrst BLAZIN, ZIMNIC, PERESNIC, DIVANOV, OTOMAN in vsa padajoča tapetniška dela po najugodnejših cenah. V zalogi tudi morska trava. — PETER KOBAL, zaloga pohištva in apetniška delavnica, KRANJ. 5308

Poravnajte naročnino!**Venno in naltano tesarstvo**

PAVLIČ JAKOB :: DOMZALE
oblastveno preizkušeni tesarški mojster.

Pasee, kostume, toaete itd.

zvršim po naj-ovejši modi. — Fina izdelava. — Točna postrežba. — Cene solidne. — Avg. nontič, modni ateli, Sp. š. ška, Krezova ul. 23/I. 454

Zahvala.

Vam vsem, ki ste spremljali našo nepozabno

Reziko čudovan omož. Sirk

na njeni zadnji poti, se tem potom presrečno zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo g. župniku Jožefu Anžič in g. kaplanu Francetu Golob, za vodstvo žalnega spreveda, g. županu Antonu Cinkole, vsem darovalkam za lepe vence ter pevskemu zboru za genljive žalostinke. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v soboto po Svečnici, dne 3. februarja 1923.

Škocijan pri Mokronogu, dne 29. januarja 1923.
ZALUJOČI OSTALI.

«Trboveljska premogokopna družba», rudniško vodstvo v Kočevju, naznanja tužno vest, da je njen dolgoletni, velezaslužni uradnik, gospod

Jakob Repovš

dne 30. januarja t. l. ob 5. uri zjutraj, v 61. letu starosti, po dolgi mučni bolezni v Bogu preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v četrtek, dne 1. febr. t. l., ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Kočevju. Dragemu pokojniku ohranimo blag spomin.

Kočevje, dne 30. januarja 1923.